# STRATEGIE ŘÍZENÍ TŘÍDY U STUDENTŮ UČITELSTVÍ NA PRAXÍCH A JEJICH CVIČNÝCH UČITELŮ Z HLEDISKA POTŘEBY KOGNITIVNÍ UZAVŘENOSTI

Kateřina Vlčková, Jan Mareš

**Klíčová slova:** strategie řízení třídy, potřeba kognitivní uzavřenosti, studenti učitelství, cviční učitelé

Cílem příspěvku je představit výsledky dotazníkového šetření strategií řízení třídy u studentů učitelství na praxích na druhém stupni základních škol a jejich cvičných učitelů, a to ve vztahu k jejich potřebě kognitivní uzavřenosti, jakožto jedné z klíčových osobnostních charakteristik ovlivňujících řízení třídy.

Studie byla podpořena GA ČR v projektu Strategie řízení třídy u studentů učitelství a zkušených učitelů (jejich "cvičných učitelů") na druhém stupni základní školy (GA16-02177S).

Řízení třídy lze nahlížet jako systém strategií používaných učitelem za účelem ovlivnění fyzického a psychosociálního prostředí třídy tak, aby

posilovalo učení (Christofferson, Sullivan, & Bradley, 2015) a žáci dosahovali dobrých výsledků. Řízení třídy a práce s disciplínou ve třídě představují klíčové dovednosti učitele (Stronge, Ward, & Grant, 2011) a pro začínající učitele jsou velkou výzvou (Bromfield, 2006; Dickson et al., 2014), se kterou často bojují, ačkoli umí zprostředkovat učivo (Stoughton et al., 2007). Potřeba kognitivní uzavřenosti, resp. otevřenost vůči zkušenosti je jednou z klíčových proměnných hrajících roli při řízení třídy. V současnosti je důraz kladen na pozitivní podporu chování žáků spíše než na dílčí disciplinační opatření (reaktivní strategie řízení) s cílem podpořit pozitivní klima třídy (Mitchell, Bradshaw, & Knoff, 2013). Proaktivní strategie jsou realizované pomocí výukových pokynů a podpory autoregulace žáků (Wallace, Sung, & Williams, 2014).

Strategie řízení třídy jsme měřili pomocí naší české on-line verze dotazníku Behavioral and Instructional Management Scale – BIMS (Martin & Sass, 2010) a potřebu kognitivní uzavřenosti pomocí Need for (Cognitive) Closure Scale – NFCS (Roets & Van Hiel, 2011) v adaptaci Širůčka (2014). Základní soubor tvořilo 239 studentů učitelství v 1. ročníku navazujícího magisterského studia na PdF MU (úplný výběr) na prvních formálních praxích na 2. stupni ZŠ v jarním semestru 2016. Stejné dotazníky jako studenti vyplňovali i jejich cviční učitelé. Výzkumný vzorek zahrnuje 149 těchto párů.

Dotazník NFCS vykazuje na vzorku studentů učitelství i jejich cvičných učitelů dobré psychometrické vlastnosti. V příspěvku se zaměříme na to, zda a případně v jakých aspektech se studenti učitelství a jejich cviční učitelé odlišují z hlediska jejich potřeby kognitivní uzavřenosti od populační normy (Širůček, 2014). Předběžné výsledky ukazují vazbu potřeby kognitivní uzavřenosti a deklarovaných strategií řízení třídy. Výsledky budou využívány pro podporu reflexivní praxe studentů učitelství na PdF MU.

## Bibliografie


Martin, N. K. & Sass, D. A. (2010). Construct Validation of the Behavior and Instructional Management Scale. *Teaching and Teacher Education*, 26(5), 1124-1135.

Roets, A., & Van Hiel, A. (2011). Item selection and validation of a brief, 15-item version of the Need for Closure Scale. *Personality and Individual Differences*, 50(1), 90-94.

Širůček, J., Ťápal, A., Linhartová, P. (2014). Potřeba poznávání: Studie psychometrických charakteristik zkrácené české verze Škály potřeby poznávání. *Československá psychologie*, 58(1), 52-61.